

## EXPUNERE DE MOTIVE

### la Legea pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr.87/2003 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2003

În conformitate cu prevederile art.6 din Legea privind finanțele publice nr.500/2002, legile bugetare anuale pot fi modificate în cursul exercițiului bugetar prin legi de rectificare, elaborate cel mai târziu până la data de 30 noiembrie.

Necesitatea rectificării bugetare este determinată de schimbările intervenite în evoluția indicatorilor macroeconomici, adoptarea unor acte normative cu influențe asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare, precum și modul de realizare a indicatorilor bugetari pe primele șapte luni ale anului 2003 și preliminarea acestora până la finele anului.

1. Evoluția de până în prezent a **indicatorilor macroeconomici** conduce la următoarele premise pentru anul 2003:

- creșterea economică pentru acest an se preliminară la 4,8% față de 5,2% cât s-a prognozat inițial;

- produsul intern brut nominal pe anul 2003 se estimează la 1.827.000 miliarde lei față de 1.871.000 miliarde lei proiectat inițial, înregistrând o reducere în termeni nominali cu circa 2,4%. Pe lângă această diminuare a produsului intern brut se preliminară și reducerea altor indicatori care au stat la baza determinării veniturilor bugetare (numărul mediu de salariați, câștigul mediu salarial, diminuarea exporturilor etc.)

Din analiza indicatorilor macroeconomici estimați pentru anul 2003, care au la bază diminuarea creșterii economice față de prognoza inițială, precum și ca urmare a execuției veniturilor și cheltuielilor bugetului general consolidat pe primele șapte luni ale anului rezultă necesitatea rectificării bugetare, posibilitatea diminuării prevederilor bugetare la unii ordonatori principali de credite concomitent cu majorarea prevederilor la alți ordonatori principali de credite.

2. În primele șapte luni ale anului 2003 **veniturile bugetului de stat** realizate au fost în sumă de 139.569,6 miliarde lei, gradul de colectare fiind de 58,0% din programul anual actualizat.

În evoluția veniturilor fiscale, în perioada ianuarie-iulie 2003 (graficul nr.1), se remarcă încasări peste media aferentă acestei perioade la taxe vamale, taxa pe valoarea adăugată și impozitul pe profit.

Pe primele șapte luni ale anului 2003, evoluția veniturilor bugetului de stat se prezintă astfel:

Tabelul nr.1

- miliarde lei -

	<b>Program actualizat</b>	<b>Realizări 1.01 - 31.07</b>	<b>Grad de colectare (%)</b>
<b>VENITURI -TOTAL *)</b>	<b>240.783,8</b>	<b>139.569,6</b>	<b>58,0</b>
din acestea:			
<b>Venituri fiscale *)</b>	<b>223.111,5</b>	<b>128.844,2</b>	<b>57,7</b>
<b>Impozite directe – total *)</b>	<b>50.031,4</b>	<b>29.137,3</b>	<b>58,2</b>
din care:			
- impozitul pe profit	39.396,0	26.945,0	68,4
- impozitul pe salarii si pe venit – total,	59.434,0	29.147,9	49,0
din care la:			
- bugetul de stat	2.393,4	-1.578,6	-66,0
- bugetele locale	57.040,6	30.726,5	53,9
- contribuții de asigurări sociale	2.300,0	1.200,3	52,2
- alte impozite directe	5.942,0	2.570,4	43,3
<b>Impozite indirecte – total )</b>	<b>173.080,1</b>	<b>99.706,9</b>	<b>57,6</b>
din care:			
- taxa pe valoarea adăugată - total,	124.572,0	74.069,9	59,5
din care la:			
- bugetul de stat	90.221,1	51.432,0	57,0
- bugetele locale	34.350,9	22.637,9	65,9
- accize	56.808,0 **)	30.040,3	52,9
- taxe vamale	8.163,0	6.928,4	84,9
- alte impozite indirecte	17.888,0 **)	11.306,2	63,2
<b>Venituri nefiscale</b>	<b>16.877,2</b>	<b>10.366,1</b>	<b>61,4</b>
<b>Venituri din capital</b>	<b>551,0</b>	<b>351,1</b>	<b>63,7</b>

\*) nu include sumele alocate din impozitul pe venit și taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale.

\*\*\*) pentru comparabilitate cu încasările, suma de 10.928,0 miliarde lei reprezentând cota unică aplicată asupra carburanților auto a fost transferată de la alte impozite indirecte la accize, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 3/2003 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 158/2001 privind regimul accizelor și îmbunătățirea colectării unor venituri bugetare

Încasările **la impozitul pe profit** au fost determinate de unele modificări legislative (creșterea cotei impozitului pe profit din activitatea de export de la 6% la 12,5%), precum și de îmbunătățirea gradului de colectare.

**Impozitul pe venit - total** realizat în perioada ianuarie – iulie reprezintă 49% din estimările anuale, încasările fiind influențate de creșterea deducerii personale, de la 1.600 mii lei la 1.800 mii lei, precum și de restituirile în sumă de 265,7 miliarde lei în cadrul globalizării veniturilor aferente anului 2002.

Din impozitul pe venit încasat la bugetul de stat au fost redistribuite, sub formă de **cote și sume defalcate** 30.726,5 miliarde lei în favoarea autorităților administrației publice locale, având ca destinație: **protecția socială, susținerea sistemului de protecție a copilului și a persoanelor cu handicap, susținerea unor instituții de cultură, subvenționarea energiei termice livrate populației, echilibrarea bugetelor locale cu venituri proprii insuficiente.**

Încasările totale la **taxa pe valoarea adăugată** s-au realizat în sumă de 74.069,9 miliarde lei, reprezentând 59,5%, din prevederi. Această încasare este datorată atât lărgirii bazei impozabile de la 1 iunie 2002 prevăzute în Legea nr. 345/2002 privind TVA, în special prin eliminarea unor facilități, cât și creșterii volumului de activitate și a gradului de colectare.

**Din taxa pe valoarea adăugată s-au redistribuit către autoritățile administrațiilor publice locale 22.637,9 miliarde lei** destinate finanțării cheltuielilor instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat și a unor acțiuni din domeniile agriculturii și sănătății.

**Veniturile din accize** au totalizat 30.040,3 miliarde lei, în condițiile includerii în accizele pentru uleiuri minerale a cotei unice aplicată asupra carburanților auto pentru finanțarea drumurilor publice, în ultimele luni înregistrându-se o îmbunătățire a gradului de colectare.

**Taxele vamale** încasate în primele șapte luni ale anului reprezintă 84,9% din programul anual, această evoluție datorându-se: creșterii volumului importurilor exprimate în euro, precum și influențelor conjugate determinate, pe de o parte, de anularea unor facilități fiscale prevăzute în Legea nr. 345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată și, pe de altă parte, de reducerea cotelor de taxe vamale conform Acordurilor încheiate în acest sens, și în special pentru importurile din Uniunea Europeană.

Având în vedere efectul combinat al modificării indicatorilor macroeconomici, a unor acte normative, precum și a încasărilor realizate pe primele 7 luni și a estimărilor până la finele anului, **se propune o creștere, pe sold, de 5.288,4 miliarde lei a veniturilor bugetului de stat** față de prevederile inițiale.

În primele șapte luni ale anului 2003, potrivit datelor operative de execuție, **cheltuielile bugetului de stat** au totalizat 151.755,4 miliarde lei, reprezentând un grad de realizare de 52,2% față de program. Acestea sunt prezentate în tabelul nr.2 și graficul nr. 2.

Tabelul nr.2

- miliarde lei -

	<b>Program actualizat</b>	<b>Realizări 01.01 - 31.07</b>	<b>Grad de realizare (%)</b>
<b>Cheltuielile bugetului de stat, din care:</b>	<b>290.593,4</b>	<b>151.755,4</b>	<b>52,2</b>
- cheltuieli de personal	43.139,8	23.686,0	54,9
- cheltuieli materiale	38.102,8	19.502,1	51,2
- subvenții și prime	15.069,9	10.176,4	67,5
- transferuri	84.532,5	43.157,6	51,1
- cheltuieli de capital	25.795,9	12.083,3	46,8
- împrumuturi acordate	210,2	23,3	11,1
- plăți de dobânzi	58.086,0	32.207,7	55,4
- rambursări de credite	24.454,4	10.918,9	44,7

Din modul de efectuare a cheltuielilor bugetului de stat în primele șapte luni și, respectiv, din preliminările la nivelul anului 2003 se estimează posibilitatea realizării de economii la unii ordonatori principali de credite, dintre care menționăm:

- Ministerul Finanțelor Publice – Acțiuni Generale -13.133,3 miliarde lei, din care:

- 7.414,4 miliarde lei la cheltuielile cu dobânzile aferente datoriei publice, ca urmare a scăderii ratei dobânzii și îmbunătățirii managementului datoriei publice, și

- 5.820,2 miliarde lei la cheltuielile aferente cofinanțării asigurate din Fondul Național de Preaderare, ca urmare a preliminării unor trageri din fondurile externe nerambursabile sub nivelul estimat inițial;

- Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului (-1.358,3 miliarde lei, ca urmare a încasărilor lente a veniturilor la fostul fond al drumurilor publice și diminuării cofinanțării împrumuturilor externe determinată de diferența de curs valutar);

- Ministerul Finanțelor Publice (-777,1 miliarde lei, provenind în special din unele economii la despăgubirile civile acordate potrivit legii).

Principalele acte normative care implică modificări în volumul și structura cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2003 sunt următoarele:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr.158/2002 privind acordarea gratuită, în anul 2003, a unui ajutor în îngrășăminte chimice producătorilor agricoli care au în proprietate teren arabil în extravilan, în suprafață totală de până la 2,5 ha;

- Legea nr.519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap;

- Legea nr.586/2002 pentru modificarea art.1 lit. c) din Ordonanța Guvernului nr.105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice;

- Hotărârea Guvernului nr.109/2003 pentru sprijinirea producătorilor agricoli în vederea achiziționării de motorină în anul 2003, cu finanțare de la bugetul de stat.

**Cheltuielile bugetului de stat, pe sold, se propun a fi majorate cu 1.225,7 miliarde lei,** ca urmare, în principal, a creșterii transferurilor și în special a celor cu caracter social (pensii și ajutoare I.O.V.R., transferuri pentru echilibrarea bugetului asigurărilor sociale de stat), precum și a celor pentru asigurarea sprijinului de 2 milioane de lei/ha pentru producătorii agricoli, subvențiilor etc.

Pornind de la necesitatea prioritizării unor acțiuni și proiecte se impune redimensionarea unor cheltuieli publice și redistribuirea unor sume pe naturi de cheltuieli de către fiecare ordonator principal de credite, astfel încât să fie asigurate fondurile necesare acelor acțiuni urgente sau care au devenit prioritare.

Economiile rezultate la unele acțiuni și ordonatori principali de credite se propun a fi redistribuite unor ministere și agenții, astfel:

- Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei (+9.478,3 miliarde lei, din care 6.901,5 miliarde lei transferuri pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și 1.361,7 miliarde lei pentru asigurarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap, precum și alte drepturi aferente persoanelor persecutate din motive etnice);

- Ministerul Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului (+3.500,0 miliarde lei, pentru asigurarea, în principal, a sprijinului de 2 milioane lei/ha pentru producătorii agricoli, precum și a îngrășămintelor chimice și subvenției la motorina utilizată pentru agricultură);

- Ministerul Economiei și Comerțului (+1.467,4 miliarde lei, îndeosebi pentru achitarea datoriilor la energia electrică de către sectorul minier);

- Ministerul Justiției (+1.123,7 miliarde lei, în principal, pentru asigurarea drepturilor salariale suplimentare aprobate, a diferențelor salariale stabilite prin

hotărâri judecătorești, precum și acordarea unei subvenții suplimentare de 200,0 miliarde lei pentru penitenciare);

- Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (+572,5 miliarde lei pentru finanțarea cheltuielilor cu editarea manualelor școlare acordate elevilor din clasa a IX-a de liceu și din școlile de arte și meserii, ca urmare a trecerii învățământului obligatoriu la zece clase, plata dobânzilor, comisioanelor și a altor costuri aferente contractului de leasing financiar, precum și pentru finanțarea de bază a învățământului superior etc.).

În vederea asigurării protecției sociale a populației se propune suplimentarea sumelor defalcate din impozitul pe venit pentru acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței și a ajutorului social, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.5/2003 privind acordarea de ajutoare pentru încălzirea locuinței precum și a unor facilități populației pentru plata energiei termice și, respectiv, Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat.

De asemenea, s-au majorat sumele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale pentru acoperirea influențelor financiare din aplicarea actelor normative aprobate în cursul anului 2003, exemplificând, în acest sens, scutirea de la plata impozitului pe terenurile din extravilanul localităților și creșterea cheltuielilor determinate de îngrijirea copiilor aflați în plasament la asistenții maternali profesioniști.

O parte din aceste sume vizează și eliminarea unor disfuncționalități în asigurarea serviciului de furnizare a energiei termice pentru populație în localitățile slab dezvoltate din punct de vedere economic care nu dispun de resursele necesare pentru subvenționarea energiei termice livrată populației.

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată, destinate finanțării instituțiilor din învățământul preuniversitar de stat se majorează cu 198,9 miliarde lei pentru acordarea drepturilor privind produsele lactate și de panificație pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat cu program normal de 4 ore.

Concomitent cu propunerea de rectificare a veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat pe acest an, se propune și modificarea **bugetului fondului național unic de asigurări sociale de sănătate**, anexă la Legea bugetului de stat pe anul 2003. În aceste modificări este inclusă și suma de 4.000,0 miliarde lei pentru servicii medicale și medicamente în vederea achitării datoriilor înregistrate la finele anului 2002.

Bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate este propus cu un deficit de 4.711,7 miliarde lei care se va acoperi din disponibilitățile din anii precedenți înregistrate la acest buget.

În condițiile menționate mai sus, deficitul bugetului general consolidat pe anul 2003 se situează la 2,7 % din produsul intern brut.

3. În contextul atribuțiilor autorităților administrației publice locale prevăzute de Legea privind administrația publică locală, nr.215/2001, vizând protecția socială a populației, asigurarea funcționalității serviciului de furnizare a energiei termice către populație se realizează prin subvenționarea energiei termice, respectiv prin acoperirea diferențelor de preț și tarif între prețul local, mai mare, și prețul plătit de populație.

În procesul subvenționării diferențelor de preț, în proporții fixe de 45% din sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și de 55% din resursele bugetelor locale, începând cu data de 1 ianuarie 2002, au apărut o serie de disfuncționalități, datorită faptului că nu toate administrațiile publice locale dispun de resursele necesare acoperirii proporției de 55%, îndeosebi localitățile slab dezvoltate din punct de vedere economic, iar alte autorități ale administrației publice locale stabilesc alte priorități și nu alocă resurse suficiente din bugetele locale pentru subvenționarea energiei termice în proporția stabilită de lege.

Pentru eliminarea disfuncționalităților respective, se propune eliminarea acestor proporții fixe, precum și condiționarea alocării cotelor defalcate din impozitul pe venit, în vederea suportării subvenției la energia termică livrată populației și asigurarea funcționării serviciului de furnizare a energiei termice, în principal, de:

- repartizarea sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru subvenționarea energiei termice, de către consiliul județean, prin hotărâre, pe unități administrativ-teritoriale, după consultarea primarilor în funcție de cantitatea de energie termică livrată populației, subvenția aferentă și prioritar, de capacitatea financiară redusă a unor localități;

- virarea sumelor din cotele defalcate din impozitul pe venit, condiționat de achitarea subvențiilor pentru energia termică livrată populației.

4. Potrivit art.3 din Ordonanța Guvernului nr.7/1995, republicată, privind stabilirea regimului unor formulare tipizate din domeniul financiar și art.1 din Hotărârea Guvernului nr.831/1997 pentru aprobarea modelelor formularelor comune privind activitatea financiară și contabilă și a normelor metodologice privind întocmirea și utilizarea acestora, formularele tipizate se distribuie utilizatorilor, contra cost, prin unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice sau prin unități agreeate de acestea.

Prin ordonanță se propune stabilirea destinațiilor veniturilor obținute din distribuirea formularelor tipizate.

Față de cele prezentate, Parlamentul României a adoptat proiectul de Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr.87/2003 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2003.

